

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Szentszacki Instytut Sióstr Maryi

ul. B. Czecha 9/11, 05 - 402 Otwock, tel. /022/ 779 34 24,
e-mail: siostry@szensztat.pl, www.siostry.szensztat.pl

Na podstawie art. 22b w związku z art. 22c ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) określa się Standardy Ochrony Małoletnich (zwane dalej Standardami).

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego dotyczącego wprowadzenia we wszelkich instytucjach, w których przebywają dzieci, standardów ich ochrony przed krzywdzeniem [ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606)].

Spis treści:

Preambuła

Rozdział I. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a siostrami, personelem, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich, w tym wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.

Rozdział II. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

Rozdział III. Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty".

Rozdział IV. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

Rozdział V. Zasady przygotowania sióstr i personelu do stosowania Standardów oraz sposób dokumentowania pojawiających się incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

Rozdział VI. Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

Rozdział VII. Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

Rozdział VIII. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet; w tym procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

Rozdział IX. Przepisy końcowe.

Preambuła

Szentszacki Instytut Sióstr Maryi, zgodnie z własnym charyzmatem, prowadzi spotkania formacyjne grup dzieci, młodzieży, kobiet, matek i rodzin. Stałe grupy formacyjne spotykają się cyklicznie w ciągu roku na kilkugodzinnych spotkaniach raz lub kilka razy w miesiącu oraz raz w roku na kilkudniowych rekolekcjach. Oprócz tego w ośrodkach prowadzonych przez siostry, w ramach spotkań i rekolekcji, przyjmowane są także inne grupy osób spoza Ruchu Szentszackiego.

Mając na względzie dobro dziewcząt i chłopców, dzieci i młodzieży Szentszackiego Instytutu Sióstr Maryi od samego początku swojej działalności pedagogicznej w swoich standardach i zasadach ochrony małoletnich w praktyce wychowawczej wspiera zdrowe doświadczenia wychowawcze oraz umacnia pozytywne i przejrzyste procesy, sprzyjające integralnemu rozwojowi wychowanków.

Rozdział I

***Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem,
a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich, w tym wymogi
dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi,
a w szczególności zachowania niedozwolone.***

§ 1.

1. Siostry i personel są zobowiązani do zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego dzieci. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, pedagogicznych i niepedagogicznych, animatorów i wolontariuszy. Szczegółowy Kodeks zachowań wobec dzieci stanowi załącznik nr 1.

§ 2.

Siostry i personel świecki w relacjach z małoletnim:

1) zachowuje cierpliwość, okazuje szacunek, nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają,

- 2) reaguje w sytuacji krzywdzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka,
- 3) nie stosuje przemocy,
- 4) nie podnosi głosu, nie krzyczy na dziecko (za wyjątkiem sytuacji wynikającej z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci),
- 5) nie zachowuje się w obecności dzieci w sposób niestosowny (nie używa wulgarnych słów, gestów i żartów, nie czyni obraźliwych uwag),
- 6) nie nawiązuje żadnych relacji, w tym romantycznych, seksualnych i wszelkich innych o niedozwolonym charakterze,
- 7) reaguje na niewłaściwe zachowania innych wobec małoletniego,
- 8) zgłasza wszelkie nieprawidłowości zgodnie z przyjętymi procedurami,
- 9) traktuje dzieci równo bez względu na ich płeć, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.

§ 3.

1. Małoletni przebywający na terenie należącym do Instytutu Sióstr Szentszackich:

- 1) ma prawo do akceptacji takim jakie jest,
- 2) poszanowania własnej godności i nietykalności,
- 3) ma prawo do własnego tempa oraz otrzymania wsparcia w integralnym rozwoju,
- 4) ma prawo do kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi,
- 5) ma prawo do ochrony przed zaniedbaniem, wykorzystaniem, przemocą,
- 6) ma możliwość wyrażania swojego zdania,
- 7) ma prawo do ochrony przed wszelkimi formami dyskryminacji lub karania ze względu na status prawny, wyrażane poglądy lub przekonania religijne,
- 8) ma prawo wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych.

2. W relacjach rówieśniczych małoletni traktują siebie nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniają we wzajemnych kontaktach swoją godność i potrzeby:

- 1) przestrzegają zasad kultury współżycia w odniesieniu do rówieśników, sióstr i personelu,
- 2) nie wyśmiewają, nie zawstydzają, nie lekceważą i nie obrażają drugiej osoby,
- 3) podporządkowują się obowiązującym w grupie umowom i zasadom,
- 4) dbają o bezpieczeństwo i zdrowie swoje oraz rówieśników,

5) szanują pomoce dydaktyczne, sprzęt i urządzenia w budynku oraz na terenie ośrodka, w którym przebywają,

6) nie biją, nie kopią innych.

§ 4.

Kontakt fizyczny z dzieckiem (przytulenie, pomoc w ubieraniu, jedzeniu, czynnościach pielęgnacyjnych i higienicznych) może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

§ 5.

1. Siostry i personel nie zapraszają dzieci do swojego miejsca zamieszkania i nie spotykają się z dziećmi poza spotkaniami formacyjnymi.

2. Nie kontaktują się z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile społecznościowe, forum) bez zgody i uprzedniej wiedzy rodziców lub opiekunów prawnych na taki kontakt.

3. Co do zasady kontakt z małoletnim następuje bezpośrednio poprzez rodzica lub opiekuna prawnego.

Rozdział II.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

§ 6.

Definicje:

1. Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

2. Wyróżnić można cztery formy krzywdzenia osoby małoletniej:

- 1) przemoc psychiczną,
- 2) przemoc fizyczną,
- 3) zaniedbywanie,
- 4) wykorzystywanie seksualne.

3. Wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi bądź obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli osoby te ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy¹.

4. Wśród przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego wyróżnić można przestępstwa wskazane w *Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

- 1) art. 197 – zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej,
- 2) art. 198 – seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności,
- 3) art. 199 – seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia,
- 4) art. 200 – seksualne wykorzystanie małoletniego,
- 5) art. 200a – elektroniczna korupcja seksualna małoletniego,
- 6) art. 200b – propagowanie pedofilii,
- 7) art. 202 – publiczne prezentowanie treści pornograficznych.

5. Zgodnie z art. 304 § 2 *Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.) instytucje państwowe i samorządowe, które

¹ Definicja podana za: P. Masłowska, J. Podlewska, *Interwencja prawna na rzecz dziecka krzywdzonego. Informator dla profesjonalistów*, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, s. 7 (dokument elektroniczny dostępny na stronie: https://edukacja.fdds.pl/pluginfile.php/101327/mod_resource/content/3/Interwencja_prawna_informatorakt_03.2025.pdf).

w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

§ 7.

Ważne sygnały:

1. Siostry oraz personel zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa wskazanego w § 6. Uwagę sióstr lub personelu powinny zwrócić np. następujące zachowania:

- 1) dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić,
- 2) podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp.; dziecko często je zmienia,
- 3) pojawia się niechęć przed udziałem w zajęciach uwzględniających ćwiczenia gimnastyczne,
- 4) dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- 5) dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- 6) dziecko boi się rodzica lub opiekuna,
- 7) dziecko boi się powrotu do domu,
- 8) dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone,
- 9) dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- 10) dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- 11) nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka.

§ 8.

Procedury postępowania:

Siostra lub osoba z personelu:

1. Jest zobowiązana do podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
2. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego, przekazuje posiadaną informację (ustnie lub na piśmie), a w przypadku podejrzenia krzywdzenia sporządza pisemną informację i przekazuje ją Przełożonej Prowincjalnej Instytutu Sióstr Szentszackich.
3. Przełożona prowincjalna podejmuje decyzję o dalszych działaniach i ustala okoliczności. Informuje rodziców/opiekunów prawnych o zaistniałej sytuacji/podejrzeniu, a w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodziców podejmuje interwencję z odpowiednimi służbami (Policja, pogotowie), adekwatnie do pozyskanej informacji.
4. Siostra monitoruje sytuację dziecka i uzyskuje informacje od siostry prowincjalnej o podjętych lub/i planowanych działaniach lub wyznaczonych przez nią osób do podjęcia działań.

§ 9.

Siostra oraz personel w przypadku zgłoszenia o zdarzeniach zagrażających małoletniemu udzielają mu wsparcia.

§ 10.

1. Wsparcie obejmuje w zależności od zdarzenia:

- 1) rozmowy z małoletnim, rodzicami/opiekunami prawnymi,
- 2) organizację pomocy medycznej,
- 3) przekazanie informacji o instytucjach udzielających pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje,
- 4) podjęcie współpracy z instytucjami zewnętrznymi w zależności od potrzeb.

2. Udzielane wsparcie jest dokumentowane poprzez sporządzenie notatki, która jest załączana do sporządzonej pisemnej informacji o zdarzeniu.

3. Wsparcie może mieć charakteru jednorazowy, doraźny.

§ 11.

Siostra prowincjalna informuje siostry, odpowiedzialne za daną grupę formacyjną o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej, przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty” – w zależności od diagnozy sytuacji).

Rozdział III.

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskiej Karty".

§ 12.

Przełożona Instytutu Sióstr Szentszackich w uzasadnionych przypadkach dokonuje zgłoszeń odpowiednim służbom: pomocy społecznej, policji, sądowi rodzinnemu, prokuraturze, przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego (procedura „Niebieskiej Karty”), centrum interwencji kryzysowej, placówce ochrony zdrowia. Procedura „Niebieskiej Karty” jest sformułowana z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

Rozdział IV.

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

§ 13.

1. Siostry opracowują skróconą wersję Standardów.
2. Skrócona wersja Standardów jest sporządzona z uwzględnieniem jej wykorzystania przez rodziców i dzieci.

3. Skrócona wersja zawiera piktogramy, obrazki, itp. ułatwiające jej zrozumienie przez małoletnich.

§ 14.

1. Przełożona prowincjalna może zwrócić się do instytucji zewnętrznej w celu uzyskania wsparcia merytorycznego w zakresie aktualizacji Standardów.

Rozdział V.

Zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposobu dokumentowania pojawiających się incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

§ 15.

Wszyscy siostry oraz personel posługujący na terenie Instytutu są przygotowani do stosowania Standardów.

§ 16.

1. Na przygotowanie sióstr oraz personelu składa się:
 - 1) zapoznanie się z informacjami o funkcjonujących Standardach,
 - 2) wskazaniu obowiązku podejmowania działań na podstawie Standardów, w tym o sposobie podejmowania działań,
2. Siostry oraz personel posługujący w domach Instytutu składają Przełożonej Instytutu Sióstr Szentszackich oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich zgodnie z przyjętymi standardami.

Rozdział VI.

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

§ 17.

1. Standardy - są zamieszczone na stronie internetowej Instytutu Sióstr i są na bieżąco aktualizowane. Przy każdej aktualizacji zamieszczona jest informacja o terminie, od którego obowiązuje aktualizacja.

2. Na życzenie rodziców / opiekunów prawnych standardy ochrony małoletnich są udostępniane w formie papierowej. Udostępnienie w tej formie jest możliwe raz w roku.
3. O obowiązujących Standardach zapoznawani są małoletni w sposób przystępny i adekwatny do ich wieku.
4. Skrócona wersja Standardów jest zamieszczona w widocznym miejscu w domach Instytutu Sióstr.

Rozdział VII.

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

§ 18.

Przełożona prowincjalna lub osoba przez nią wyznaczona prowadzi i przechowuje dokumentację:

- 1) ujawnionych incydentów,
- 2) zgłoszonych incydentów i zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

Rozdział VIII.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet; w tym procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

§ 19.

Instytut Sióstr Szentszackich nie zapewnia małoletnim dostępu do Internetu.

Rozdział IX.
Przepisy końcowe.

§20.

Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące od 2021 r. poprawione i zaktualizowane zostają wprowadzone obligatoryjnie Zarządzeniem Przełożonej Prowincjalnej Szentszackiego Instytutu Sióstr Maryi z dnia 21.03.2025 r.

Otwock, 21.03.2025 r.

.....
(miejscowość, data)